

УДК 101.1+168.5

ББК 87.1

А-43

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка, протокол № 5 від 24 грудня 2010 року

Редакційна колегія:

Саух П.Ю., доктор філософських наук, професор;
Герасимчук А.А., доктор філософських наук, професор;
Ковтун Н.М., кандидат філософських наук;
Слюсар В.М., кандидат філософських наук;
Вітюк І.К., кандидат філософських наук;

Рецензенти:

Ярошовець В. І., доктор філософських наук, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
Стародубець Г. М., доктор історичних наук, професор Житомирського державного університету імені Івана Франка;
Піциль О. С., кандидат філософських наук, доцент Житомирського національного агроекологічного університету.

А 43 Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: зб. наукових праць / за заг. ред. проф. Сауха П. Ю. – Житомир: Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка, 2010. – 140 с.

У збірнику наукових праць розглядаються основні аспекти становлення людської думки, співвідношення сучасної філософії та науки, особливості розвитку природничих і гуманітарних дисциплін у контексті становлення науки епохи Постмодерну. З'ясовуються форми та механізми проявів толерантності у сферах політичної, соціальної, культурної, релігійної, етнічної, національної буттєвості людини, осмислюється феномен толерантності у межах інтеркультурної та внутрішньокультурної комунікації.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

УДК 101+168.5

ББК 87.1

© Колектив авторів, 2010

Дробович Антон Едуардович

**Особливості здійснення актуальних гуманітарних досліджень
(на прикладі дослідження сучасного гедонізму)**

Наука ХХ ст. переглянула канони раціональності. Це вплинуло не тільки на осмислення інтелектуальної спадщини попередніх епох, але і на зміну підходів у сучасних дослідженнях – відбувся повний крах моністичних та системних методологій. На зміну системній логічній та однозначній парадигмі класичної раціональності, що прагнула встановити монополію на значення речей, прийшла плюралістична, ризоматична та дескриптивна парадигма постмодерну, яка прагне залишити за сутністю право на динаміку та зміну значення опціонально та контекстуально.

Прикметним є те, що ці зміни були притаманні не тільки гуманітарним наукам, але і природничим. Дослідники сучасної філософії науки відзначають, що така зміна пов'язана із заміщенням логічного позитивізму історичною школою, очільниками якої були Т. Кун та П. Феєрабенд, а сама зміна отримала назву – "історичний поворот" [1]. Таким чином, з др. пол. XX ст. після робіт Т. Куна, П. Феєрабенда, І. Лакатоса була легітимована плюралістичність та метод формування кросдисциплінарних дослідницьких областей.

Однак, "розмитість" дисциплінарних меж та методологічних установок, про яку говорилося вище, слугує вищій науковій цілі – багатосторонньому аналізу актуальних проблем. Так само, як людину не можна звести до суми її функцій, або однієї з них, так і сучасне пізнання не може залишатися лише в суверенному дисциплінарному полі і потребує реалізації міждисциплінарних проєктів, які виявлять множину зв'язків та різноманіття вираження сутності досліджуваного предмету. При цьому, якщо всі наукові процедури в рамках міждисциплінарного дослідження здійснюються коректно і адекватно винесені на суд наукової спільноти, то "предмети конкретних досліджень, дисциплін, які взаємодіють, не позбавлені класичної визначеності" [2], тобто відбувається синтез класичної та некласичної методології.

Ми припускаємо, що подібний стан речей притаманний і дослідженню складних культурних феноменів, таких як гедонізм, аскетизм, імпресіонізм, романтизм, емоціоналізм тощо. На перший погляд може здатися, що представлений ряд є довільним, але це не так. Всі ці явища не просто зафіксовані в історії людської думки, в якості предикатів історичних віх чи суспільних страт, а виражають настрої, характер та суспільну практику цілих епох та народів. Також, слід відзначити, що будь яке з представлених вище явищ не можна розглядати лише в рамках однієї дисципліни, чи підходу. Якщо взяти для прикладу гедонізм, то при поясненні його значення ми вже опиняємось в крос дисциплінарному дискурсі. Це пов'язано з тим, що феномен гедонізму включає в свій обсяг не лише етичний зміст, але естетичний, психологічний, антропологічний та загальнокультурний. Крім того, якщо ми захочемо здійснити темпоральну аналітику гедоністичних практик, то повинні будемо розглядати ще й релігійні, соціальні та економічні конотації їх змісту. Особливо це помітно при дослідженні сучасного гедонізму, коли дослідження принципу насолоди через призму кросдисциплінарної методології приводить нас до констатації нової гедоністичної форми соціальної поведінки – споживацтва. Це в черговий раз доводить, що не лише "...поліваріантність підходів у будь-якій царині гуманітарної думки..." [3] потрібна для здійснення дослідження, а й полідисциплінарність.

Виходячи з вищесказаного ми констатуємо, що для дослідження складних культурних феноменів недостатньо лише засобів однієї дисципліни (з її методологією, термінологією, традиціями дослідження та інше), навіть, якщо цією дисципліною є філософія. Таким чином, при дослідженні сучасного гедонізму ми повинні розширити предметну аксіоматику за рахунок інших дисциплін, а також включити до дослідження, окрім філософських (етичних, естетичних, філософсько-антропологічних тощо), соціальні, економічні, літературні, мистецькі, політичні, релігійні правові та інші джерела. Подібна задача стоятиме перед кожним дослідником, який в епоху глобальних зв'язків та комунікацій обере предметом свого дослідження феномени культури. Звідси висновуємо, що глобалізація предметності необхідно веде до збільшення її інтердисциплінарності, тобто чим більша кількість людей, для яких дана предметна область має значення, тим більше її вплив на інші предметні області.

Список використаних джерел та літератури:

1. Добронравова І., Білоус Т., Комар О. Новітня західна філософія науки. Підручник. – К.: ПАРАПАН, 2008. – С. 7.

2. Добронравова И. Философия науки как практическая философия: ситуация постнекласики и возможность свободы // Практична філософія. – №1. – 2009. – С. 53.
3. Рогожа М. Моральні засади сучасності / Людина в лабіринті перспектив. К.: ПАРАПАН, 2004. – С. 120.

